

Skotniki

Skotniki- wieś jedna z najstarszych w Powiecie Sandomierskim,
Jej nazwę na dwa różne sposoby tłumaczono-
Hodowla-symbol bogactwa- schut (skot) skarb w jęz. niemieckim,
A na ziemiach Niziny Skotnickiej przed wiekami owce hodowano.

Skotnikami więc nazywano pasterzy i hodowców bydła,
Być może, że i od nich nazwa wsi pochodzi,
Druga wersja "szkuty" weszła też w kronik prawidła,
Oznaczała pojazdy wodne, a dokładnie proste, drewniane łodzie.

Wieś to książęca na początku była,
W 1167 r. księżna Maria, żona B. Kędzierzawego kapitule katedralnej krakowskiej dobra
przekazała,
Następnie rodzina Bogoriów- Skotnickich ziemię odkupiła
I aż do połowy XX-go wieku w rękach tego rodu wieś pozostała.

Przodek owego rodu- rycerz Michał Bogorią nazywany,
Walcząc u boku Bolesława Śmiałego męstwem się wyróżnił niezwykłym,
Gdy w bitwie z Połowcami (1072) został kilkakrotnie strzałami raniony,
Mimo wielkiego bólu walczył dalej i nie zszedł z pola bitwy.

Król Bolesław osobiście strzały mu z piersi wyciągnął, za odwagę herbem nagroził,
Gdzie na czerwonym polu widnieją dwie złamane strzały z grotami ku sobie zwróconymi,
Ród Bogoriów- Skotnickich przez kolejne lata tym herbem się szczycił,
A dziś to herb naszej Gminy, dodatkowo z jabłkami symbolicznymi.

Słowo „Bogoryja” jest zawołaniem herbowym lub rodowym ,
W tłumaczeniu powszechnym oznacza „miejsce wryte przez Boga”,
Przy nazwisku Skotnickich słowem niezwykle wartościowym,
Ukazującym, którądy wiodła znaczone honorem rodu tego droga.

Herbem „Bogoria” pieczętowały się również inne rodziny, wywodzące się z rodu Bogoriów-
M.in. Mokronowscy, Zakrzewscy, Buczkowscy, Kolanowscy, Górcy to byli,
W sumie kilkadziesiąt rodzin zamieszkałych na terenie różnych Polski obszarów,
Tworząc nowe linie rodowe i przyjmując nazwiska od majątków, którymi władali.

W 1185 r. komes Mikołaj Bogoria klasztor cysterski w Koprzywnicy funduje,
W trzy lata później wojewodą sandomierskim zostaje obrany
I w imieniu księcia Kazimierza w Księstwie Sandomierskim władzę sprawuje,
Będąc przez mieszkańców ceniony i szanowany.

Syn komesa Wojciech był wojewodą sandomierskim i kasztelanem wiślickim (1208),
Z kolei jego syn Piotr- również kasztelanem wiślickim i wojewodą krakowskim (1268,1280),
Syn Piotra- Wojciech ze Żmigrodu był wojewodą sandomierskim,
Który szedł z królem Łokietkiem na wyprawy szlakiem pomorskim (1306-1312).

Drugi syn Piotra był wojewodą i podkomorzym krakowskim,
Trzeci syn Jarosław- późniejszym arcybiskupem gnieźnieńskim.
Natomiast Mikołaj- syn Prokopa z Rytwian był marszałkiem nadwornym i koronnym,
Biorącym udział we wszystkich ważnych wydarzeniach w Koronnym Królestwie Polskim.

Był on posłem na Węgry, do Wołkowyska i Krewa,
Przyczynił się w znacznej mierze do małżeństwa Jagiełły z Jadwigą,
Politycznym zmysłem innych do działania zagrzewał,
A stworzenie potęgi Jagiellonów było jego misją i posługą.

Najbardziej znany z rodu Bogoriów był Jarosław Skotnicki w 1276 r. urodzony,
Był to arcybiskup gnieźnieński, 32 lata archidiecezją kierujący,
Mecenas sztuki, fundator kościołów, dokonujący żywota jako mnich zakonny,
W chwili śmierci będąc na dobrowolnej pokucie sto lat liczący.

Studiował on w Bolonii na Wydziale Prawa,
Jako rektor studentów zażegnał konflikt pomiędzy nimi a mieszczanami,
Dla władz miejskich Bolonii była to tak ważna sprawa,

Że w dowód wdzięczności herb Bogoriów umieszczono nad uczelnianymi drzwiami.

Za arcybiskupa staraniem Klasztor Koprzywnicki murem kamiennym otoczono,
Gruntowny remont w środku przeprowadzając,
Zwolnienie od nałożonych opłat u króla Kazimierza Wielkiego wyproszono,
Wszelkie prace budowlane tym sposobem przyspieszając.

Był on doradcą zarówno Władysława Łokietka, jak i króla Kazimierza,
Obdarzony ich przyjaźnią i zaufaniem,
Do sukcesji tronu polskiego przez Andegawenów skwapliwie zmierzał,
Był hojny i z należyłą godnością wykonywał powierzone mu zadanie.

Ten to arcybiskup Jarosław Skotnicki kościół w Skotnikach ufundował,
Którego budowa w stylu gotyckim kilkadziesiąt lat trwała,
Kościół ten pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela po dziś dzień przetrwał,
A obecna plebania w XX-tym wieku wybudowana została.

Z rodu Bogoriów- Skotnickich się wywodziło wielu wybitnych ludzi-
Uczonych, duchownych, artystów, żołnierzy, rolników,
Panowanie ponad 700-letnie tego rodu ogólny podziw budzi,
Gdyż szlachta często zmieniała majątki i zagrodników.

Pochodzący z rodu Bogoriów Krzysztof Skotnicki-Choraży Zakroczyński
Był wielce cenionym opatem w Koprzywnickim Klasztorze,
To właśnie na jego cześć ksiądz Wojciech Musiałowski
Modlitewnik pisze po łacinie o godnym Zakonu Cystersów wzorze.
Z rodu tego wywodzi się Stanisław Grzmot-Skotnicki- gen. brygady Wojska Polskiego,
O wolność u boku Józefa Piłsudskiego walczący,
Internowany za odmowę na wierność dla cesarza austriackiego,
W bitwie pod Bzurą śmiertelne rany ponoszący.

Erazm Skotnicki był wykładowcą języków obcych w Urugwaju,
Inspektorem technicznym Zarządu Generalnego i departamentu Ministerstwa Edukacji,
Wybuch powstania styczniowego zmusił go do opuszczenia kraju,

Krzewił więc kulturę, przydając chluby nazwisku Skotnickich na emigracji.

Gustaw Skotnicki- absolwent Wydziału Rolnego Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Uzyskawszy dyplom gospodarował w Skotnikach i na dobrach w Łoniowie,
Scalił grunty, był założycielem Kółka Rolniczego,
Zginął z rąk gestapowców w koncentracyjnym obozie.

Legenda głosi, że w Skotnikach miał król Kazimierz Wielki przebywać,
Który czekając długo na obiad zapytał o przyczynę zwłoki,
A usłyszawszy, że wieś nie mając bieżącej wody do Koprzywianki po nią posyłać musi,
Wydał przywilej pozwalający sprowadzać wodę kanałami z rzeki.

Siedziba rodu Skotnickich-dwór alkierzowy, murowany,
W miejsce rycerskiej fortyfikacji obronnej i drewnianego dworu (XIV) postawiony,
Otynkowany, z czterema alkierzami, na rzucie prostokąta zbudowany,
Fragmentarycznie murowany, częściowo drewniany.

Od frontu pośrodku ryzalit z piętrem nadbudowanym,
Tylny ryzalit podczas II wojny światowej zniszczony,
Budynek pod koniec XVIII-go wieku przebudowany,
Po drugiej wojnie na szpital przeznaczony.

W latach 60-tych XX-go wieku dwór pożar strawił,
20 lat później, po odbudowie na potrzeby oświaty go przeznaczono,
W 1997 r. skład Rady Gminy Samborzec uchwali,
Że budynek prawowitemu właścicielowi zwrócono.

Ostatnim właścicielem Skotnik był Maksymilian Skotnicki- absolwent SGGW w Warszawie,
Uczestnik walk o Lwów, m.in. Odznaką Orłąt, Krzyżem Walecznych (dwukrotnie)
I Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczony,
Jest to brat Gustawa i do 1939 r. majątkiem gospodaruje właściwie,
Ze względu na działalność społeczną przez mieszkańców niezwykle ceniony.

We wszystkich działaniach społecznych żona Maria go wspierała,

Po jego internowaniu i śmierci w Murnau samodzielnie zarządzała ziemiami,
Wstąpiwszy do AK w pomoc partyzantom się zaangażowała,
Uhonorowana Medalem Wojska Polskiego i Krzyżem Armii Krajowej- zaszczytnymi
odznaczeniami.

Syn Marii i Maksymiliana również Maksymilian był doktorem geografii,
Wykładał na Uniwersytecie Warszawskim oraz Montpellier, Limoges i Paris Nanterre,
Zmuszony do opuszczenia rodzinnej siedziby i parafii,
Grupy badawczej Languedoc- Mazowsze był to organizator.

Przebywając we Francji współpracę geograficzną polsko-francuską zainicjował,
Był przewodniczącym Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych,
Nad „Miscellanea Geographica” jako redaktor naczelny nadzór sprawował,
Wraz z żoną Ewą dwóch synów wychował na ludzi szlachetnych.

Odnaczony za zasługi m.in. Orderem Palm Akademickich Republiki Francuskiej,
Urodzony w Skotnikach i tam też po śmierci (2007) pochowany,
Cieszący się autorytetem skotnickiej społeczności wiejskiej,
Podczas wizyt w „rodowym gnieździe” zawsze z sympatią witany.

Jego starszy syn Michał, obecnie w Warszawie mieszkający,
Prawo ukończył na Uniwersytecie Warszawskim i Uniwersytecie Tours we Francji,
Jako prezes w firmie zarządzającej nieruchomościami BBI Development przewodniczy,
Obdarzony wyczuciem taktu, kurtuazji i inteligencji.

Z kolei młodszy syn Maksymiliana także Maksymilian, zgodnie z rodową tradycją nazwany
Ukończył na Politechnice Warszawskiej architekturę
I idąc w ślady Ewy, z domu Będowskiej- swej mamy
Nazwisko Skotnickich uwidacznia w projektach kreślarskim piórem.

Obaj bracia życzliwie do ludzi nastawieni,
Z rodzinnymi Skotnikami bardzo związani,
W skotnickim kościele obaj, jak i inni członkowie rodu ochrzczeni
I w pomoc merytoryczną powyższych dziejów wielce zaangażowani.

Są obecnie spadkobiercami i właścicielami starodawnego dworku,
Który to pod koniec XX-go wieku mocą prawną został ich ojcu zwrócony,
Dbają, by rodzinny zakątek nie stracił nic ze swego uroku,
Starają się, by budynek mimo upływu czasu był należycie zabezpieczony.

W 2012 roku zostało utworzone Stowarzyszenie „Nasze Skotniki”,
Przy którym również działa lokalny Klub Seniora,
Gminę Samborzec integruje osiągając coraz lepsze wyniki,
Dla młodszych i starszych jest to wielka intelektualna podpora.

Stowarzyszenie „Nasze Skotniki” z dziećmi i młodzieżą współpracuje,
Dzieląc się doświadczeniem i zainteresowaniami,
Konkurs fotograficzny „Skotniki w obiektywie” organizuje,
Przyciągając młodych, zafascynowanych miejscowości walorami.

Rządowy Program na Rzecz Aktywności Społecznej Skotniki zrealizowały,
Kluby Międzypokoleniowe założono,
Pobliskie wioski w tym programie również udział brały,
Zapał seniorów w pełni wykorzystano.

Były szkolenia komputerowe, zajęcia ruchowe przez fizjoterapeutę prowadzone,
Warsztaty rękodzielnictwa, bukiciarstwa, origami, ozdobnego dekorowania,
Biesiady, ogniska i wycieczki krajoznawcze zorganizowane,
A przede wszystkim zajęcia kulinarne, tak bardzo przez gospodynie ulubione.

Skotnickie jabłka w tradycję regionu wpisane,
Produkowane obecnie w sołectwie na szeroką skalę,
W różnego rodzaju projektach też są uwzględnione,
Aby podkreślić owocu tego mnóstwa zalet.

Zorganizowano tu festyny i konkursy z jabłkiem kwaśnym w głównej roli,
Wydano książkę „Przepisy Skotnickie z Kwaśnym Jabłkiem w tle”,
Na spotkaniu z Jakubem Kuroniem chętni mogli nauczyć się do woli

I przekonać, jak fajne jest gotowanie, gdy się polubi je.

W ramach projektu aktywizacji młodych i seniorów
Akademia Skotnicka i Akademia Zdrowia i Kreowania Wizerunku powstały,
Dbanie o siebie nabrało nowych walorów,
Z Beatą Wilczewską- kosmetologiem panie spotkanie miały.

A w ramach realizowanego projektu „Skotnicka historia”
Izbę regionalną w starej organistówce stworzono,
Zebrano tam stare, wiekowe eksponaty i akcesoria,
W ten sposób dawną kulturę młodym przybliżono.

Kilka filmów krótkometrażowych o Skotnikach nakręcono,
Był też reportaż o 30 pokoleniach panującego tu rodu Skotnickich,
Przez Telewizję Kielce piękno tej miejscowości uwidoczniiono,
Opowiadając zdarzenia na podstawie faktów i ciekawostek licznych.

Szkoła publiczna w Skotnikach od 1928 roku istnieje,
Grunt pod budowę dziedzic Maksymilian Skotnicki przekazał,
Wcześniej uczono w szkółce przy parafialnym kościele,
Potem w szkole powszechnej lecz zaborca uczyć przeszkadzał.

Obecnie szkoła podstawowa prowadzona jest przez „Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Skotnikach”,
Imię noblisty Władysława Reymonta chlubnie nosi,
Kształcąc uczniów bazuje na bardzo dobrych wynikach,
Podstawy edukacji wśród okolicznych dzieci i młodzieży wnosi.

Dzień Patrona Szkoły hucznie tu jest obchodzony,
Z tej okazji są różne warsztaty i konkursy organizowane,
W tradycję szkoły ten dzień jest wpisany,
Rokrocznie w grudniu jest tu wielkie świętowanie.

Wejście szkoły zdobi tablica ufundowana na cześć gen. S. Grzmot-Skotnickiego,

W 2018 roku uroczyste ją odsłonięto i poświęcono,
Na uroczystość przybyli m.in. wojskowi i potomkowie bohatera owego,
Publikację „Tobie Ojczyzno” o generale z tej okazji wydano.

Na terenie Skotnik w 2019 r. był projekt „Koalicje dla niepodległej realizowany,
W ramach którego mobilna gra terenowa powstała,
GOK Samborzec, Stowarzyszenie „Nasze Skotniki”, miejscowa szkoła i parafia razem
współpracowały,
Uczczenie 101-ej Rocznicy Odzyskania Niepodległości ta gra wyrażała.

Oparta na faktach historycznych, wokół walk niepodległościowych skupiona,
Zawarta w czasie I wojny światowej i lat powojennych,
Postaci m.in. gen. Grzmot-Skotnickiego poświęcona
Przyciągnęła zewsząd mnóstwo chętnych.

Gra ta skłania do logicznego myślenia, rozbudzając historyczne zainteresowanie,
Jej premiera przyciągnęła mieszkańców z powiatu całego,
Przed dworkiem Skotnickich odbyło się patriotyczne wolne śpiewanie,
A pułk ułanów zainscenizował dawną wizytę marszałka Piłsudskiego.

W 1925 r. w Skotnikach Ochotniczą Straż Pożarną założono,
Z biegiem lat się ona w myśl postępu rozwijała i unowocześniała,
Obecnie jednostka z 2 drużyn seniorów i 2 młodzieżowych złożona,
A także jedna drużyna kobiet tu działa.

W zawodach pożarniczych, prowadzonych w ramach CTIF Skotnicka OSP przoduje,
W woj. świętokrzyskim drużyna zarówno kobiet, jak i mężczyzn na najwyższym podium stoi,
W 2004 r. drużyna dziewcząt I miejsce w kraju zajmuje,
A podczas międzynarodowych zawodów w Chorwacji drużynę dziewcząt srebrny medal
przystroił.

W 2016 r. drużyna chłopców w wojewódzkich zawodach zwyciężyła,
A potem w krajowych w Wiśle wicemistrzostwo zdobywając,
W Międzynarodowych Zawodach Sportowo-Pożarniczych CTIF drużyna 24 miejsce zajęła,

Wśród 60-ciu krajów biorących udział tak się pomyślnie plasując.

OSP w Skotnikach posiada remizę strażacką z niezbędnymi garażami,
Znajduje się tam też kuchnia, siłownia, świetlica i sala widowiskowa,
Sprzęt wzbogacony nowoczesnymi defibrylatorami,
Jest nawet łódź motorowa.

Strażacy służą mieszkańcom w każdej potrzebie,
Częste podtopienia to też dla nich wyzwania,
Pomagają starszym w pandemii dobie,
A w od lat prowadzonej kronice są ich dokonania.

Ze Skotnik pochodzi obecny wójt gminy Pan Witold Surowiec,
Niegdyś dyrektor zespołu Szkół Rolniczych w Sandomierzu-Mokoszynie,
W pow. sandomierskim w 2017 r. najlepszy Roku Samorządowiec,
Swym działaniem sprawia, że mieszkańcom życie przyjemniej płynie.

Jako Członek Zarządu Powiatu Sandomierskiego był jednocześnie Naczelnikiem Oświaty,
Czuwając nad promocją i rozwojem kultury,
Jako radny powiatowy, widząc użytkowników drogowe dylematy
Między Samborcem a Koprzywnicą poprawił pozycję infrastruktury.

Jako wójt współpracuje z Lokalną Grupą Działania Ziemi Sandomierskiej,
Dzięki tej współpracy wiele placów zabaw dla najmłodszych wybudowano,
W wielu sołectwach wykonano altany dla społeczności wiejskiej,
Przebudowano drogi, sieć wodno-kanalizacyjną rozbudowano.

Powstały obiekty małej architektury w Otwartej Strefie Aktywności,
Zamontowano urządzenia na placach rekreacyjnych,
Nastąpiła termomodernizacja budynków publicznej użyteczności,
Dostosowana do obecnych standardów unijnych.

Budynki szkolne również głęboka modernizacja elektryczna objęła,
Na potrzeby gminy zakupiono ciągnik z kosiarką wysięgnikową,

Program „Czyste powietrze” za kadencji obecnego wójta gmina podjęła,
Stawiając ekologię jako wartość priorytetową.

„Wsparcie funkcjonalności obszarów wiejskich
Poprzez zwiększenie potencjału jednostek OSP” zrealizowano,
Dokonano dla straży zakupu sprzętów różnorodnych,
A tym sposobem o ogólne bezpieczeństwo zadbano.

Kolejny Skotniczanin, ze względu na działanie godny wymienienia
To Pan Mieczysław Piątek- Przewodniczący Rady Gminy Samborzec,
Samorządowiec, wcielający w życie swe doświadczenia,
Rozwagi i opanowania szlachetny wzorzec.

Od lat prawie 20-tu funkcję Przewodniczącego RG godnie sprawuje,
Pomagając ludziom, przestrzegając prawa,
60 lat w Ochotniczej Straży Pożarnej społeczeństwu służy, buje,
20 lat w Zarządzie OSP Skotniki- to jego postawa.

Jest z wykształcenia pracownikiem umysłowym,
Lecz nie obce mu są rolnictwa arkana,
Swą wiedzą i radą zawsze służyć jest gotowym
I cieszy go każda w Gminie Samborzec na lepsze przemiana.

Wioska Skotniki mając taki potencjał w ludziach,
Który po trosze wymienić mi się udało,
Na tle swej gminy znaczy niezwykle, czynny udział,
Stając się wsią, w jakiej z przyjemnością zamieszkać by się chciało.

Autor: Ewa Juda